

KVĚTEN 2018

OBSAH

- O čem se psalo v dubnu 2018
- Doc. Marie Staňková a léčba HIV u nás
- Aktuality
 - Rozhovor s Angelou Saini
 - Prázdninové pobyty pro děti
 - Nová kniha: *Sexual Liberation, Socialist Style*
 - Pozvánka na setkání Skupiny pro změnu
- Dubnové perličky a špeky

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

přinášíme další souhrn novinek a zajímavostí z oblasti genderové rovnosti ve vědě a vysokém školství. Vaší pozornosti doporučujeme rozhovor s Angelou Saini, která bude hostkou naší říjnové konference, a v rozhovoru s Naďou Strakovou prozrazuje pozadí vzniku a obsah knihy *Inferior: How Science Got Women Wrong*, na jejíž český překlad se můžete těšit. Současně si Vám dovoluujeme představit a přiblížit práci vynikající české infektoložky Marie Staňkové, která u nás jako první popsala legionářskou nemoc a byla průkopnicí ve zlepšování péče o pacienty a pacientky s HIV u nás. Nepřijdete ani o již standardní výběr ze zahraničních zdrojů, novinky a závěrečnou pochvalu a kritiku aktuálních událostí ve formě perliček a špeků. V neposlední řadě zveme na další otevřené setkání Skupiny pro změnu!

Příjemné čtení a díky za zachování přízně
Hana Tenglerová

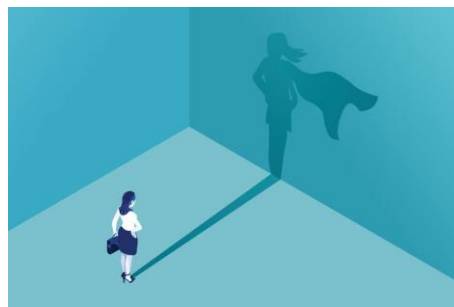

Proč je tak těžké dokázat genderovou diskriminaci ve vědě

„Genderová diskriminace je všude,“ říká socioložka Texaské univerzity v Austinu Christine Williams. „Ale co je na této zkušenosti v kontextu vědy unikátní, je téměř neotřesitelná víra v objektivitu a meritokracii.“ Dokazování diskriminace komplikují nedostatek transparentnosti a nevědomé předsudky. Server Nature.com píše o pokračování kauzy dlouhodobé diskriminace vědkyň v Salkově institutu a o nedostupnosti dat o mzdách, jež by podpořila tvrzení žalujících. V ČR sice platí ve věcech diskriminace institut přenesení důkazního břemene na žalovanou stranu, neboť ta se zpravidla nachází v silnější, zvýhodněné pozici, oproti straně žalující, nicméně na české soudy a další instituce se obrací podstatně méně žen než např. v USA. Soudy jsou často vnímány jako úplně poslední možnost (obvykle spojená s odchodem žalující strany z vědy, a to buď do zahraničí, nebo do jiné profese). Rozhodování soudů ve věcech diskriminace není navíc nijak progresivní (viz např. [zde](#)).

Chvála ostrých žen

„Navzdory negativním konotacím, které tyto osoby vzbuzují, jsou to právě ony, kdo mají přehled a vytrvalost, které dnes vysokoškolský sektor potřebuje,“ konstatuje názorový příspěvek na serveru insidehighered.com. Jsou to ženy, které mají zkušenosti a institucionální paměť, vědí, kdo jsou klíčoví hráči a znají pravidla hry. Nemají zájem znovu objevit Ameriku. Pracují tvrdě. Nebojte se ostrých žen, vyhledávejte je a využijte jejich vytrvalosti a nezdolnosti. Udělejte si z nich svoje spojenkyňe. Pokud sama patříte mezi ostré ženy, najděte si kolegyně podobného ražení, budete se mezi nimi cítit dobře!

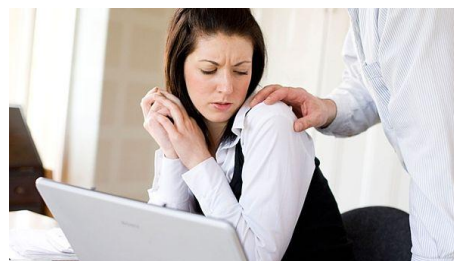

Předsudky vůči genderovému výzkumu

Výzkumy o tom, že v akademii existují předsudky vůči ženám, které mají vliv na jejich nízké zastoupení zejména ve vyšších patrech institucí, nebo o tom, že řada studií pracuje jen s mužskou populací a tedy přichází často s neúplnými výsledky, jsou již dost známé. Nový výzkum zkoumal předsudky ohledně výzkumu o genderových předsudcích. Autorky studie došly k tomu, že tento typ výzkumu je financován méně často a je pravděpodobněji, že bude publikován v časopisech, které jsou obecně považovány za méně prestižní. Přitom nezáleží na pohlaví autorů/ek ani zvolené metodologii. Více v blogu na webu London School of Economics and Political Sciences.

Obtěžování jako prohřešek proti vědecké etice

Je třeba se věnovat i tomu, jak se vědci a vědkyně chovají k lidem, nejen jak zacházejí s daty, konstatuje Erika Marin-Spiotta z Univerzity Wisconsin-Madison [v článku](#) z 9. května 2018. Výzkumy z posledních let potvrzují, že studující mají poměrně běžně zkušenost s obtěžováním ze strany vyučujících a že obtěžování se děje i mezi zaměstnanci a zaměstnankyněmi univerzit. Zatímco vědecká kultura je citlivá a rychle reaguje na plagiátorství, manipulace s daty, zneužívání financí a špatné zacházení s lidmi bylo dlouho mimo pole zájmu. Definovat obtěžování jako přečin vůči vědecké etice by podle autorky článku mohlo dát institucím víc prostoru pro sankce a další opatření.

Bolest a předsudky

Lékařský sektor často přehlíží bolest, kterou pociťují ženy. Je otázkou, zda je to zapříčiněno předsudky, nedostatkem výzkumů, které by sledovaly gender a pohlaví, nebo vlastními rozdíly mezi tím, jak ženy a muži pociťují bolest. Jedno víme ale jistě, s muži a ženami se, co se týče bolesti, zachází odlišně. Výzkumů, které toto dokazují, je již celá řada. Ženy jsou například častěji odkazovány na psychiatry a

psychology, zatímco u mužů se spíš hledá příčina ve fyziologii. Problémy žen jsou také často chybně interpretovány jako věc gynekologického původu. Nejnovější výzkumy nijak zásadně nepotvrzují dosavadní předpoklad, že ženy na bolest reagují rychleji a častěji ji s lékaři konzultují. Čtivý souhrn tématu a současných snah situaci řešit najdete na webu [BBC](#).

Chcete vědět o těchto a podobných tématech víc? **Sledujte nás [Twitter](#) nebo [Facebook](#).**

MARIE STAŇKOVÁ A LÉČBA HIV U NÁS

Doc. MUDr. Marie Staňková, CSc. se během své profesní dráhy věnovala infekčním nemocem. Jako první u nás popsala Legionářskou nemoc, jež vyvolává těžké postižení plic a dalších orgánů. Zásadní je její přínos v oblasti diagnostiky a terapie osob s HIV. Vybuodovala mimo jiné AIDS centrum nemocnice na Bulovce, vypracovala metodiku práce s nemocnými a školila v ní lékaře a lékařky a zdravotní sestry. Její vysoké profesní nasazení přerušil nepozorný řidič. Kvůli dlouhodobé léčbě byla nucena odejít předčasně do důchodu.

V rozhovoru s ní se například dočtete, jak byli u nás diagnostikováni první pacienti s HIV, jaké stigma a komplikace nemoc zpočátku přinášela, jak se postupovalo při nákaze transfúzí, nebo jak se stalo, že se u nás testovaly všechny nejnovější léky. Péče o nemocné se naštěstí rychle zlepšovala. Svoje první setkání s HIV Marie Staňková ale popisuje následovně: „Nic jsem o tom nevěděla a nechtěla jsem to dělat.“ Dnes se za svojí profesní dráhou ohlíží a říká: „Bylo to úžasné, měla jsem štěstí na spolupracovníky, to bylo hodně důležité. Bez spolupracovníků se neobejdete. Byl to krásnej život!“

Celý rozhovor je k přečtení na našem [webu](#).

AKTUALITY

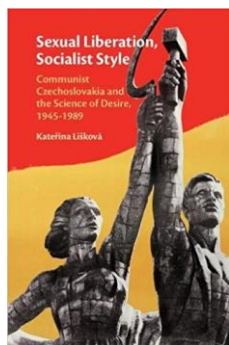
Rozhovor s Angelou Saini

Čím ji zklamal Charles Darwin? Jaké byly reakce na její knihu o vědeckých studiích a mýtech o rozdílech žen a mužů? Co byl pro ni v této oblasti největší objev? A proč je důležité dělat kvalitní vědu? To a mnohem víc v rozhovoru s britskou popularizátorkou vědy Angelou Saini, který vedla Naďa Straková pro server [Akademie věd ČR](#).

Na Angelu Saini a český překlad její knihy *Inferior: How Science Got Women Wrong* se můžete těšit na podzim. Angela Saini bude hostkou 5. národní konference o genderu a vědě 30. října 2018. Kniha by měla být na pultech knihkupectví už během září.

Prázdninové pobyty pro děti

Akademická předškolní centra Lvíčků a Mazánek avizují poslední volná místa na letní pobyty. Podrobnosti a kontakty na organizátorky na [webu skolky.avcr.cz](http://webu.skolky.avcr.cz).

Sexual Liberation, Socialist Style: Communist Czechoslovakia and the Science of Desire, 1945–1989

Socioložka Kateřina Lišková vydala knihu, která popisuje vývoj bádání a společenského diskurzu o sexualitě. Zatímco 50. léta představovala v této oblasti období progresivní, normalizace přinesla návrat ke konzervatismu. Kniha je k zakoupení na Amazonu. Také se můžete podívat na [záznam](#) naší výroční přednášky, kde Kateřina Lišková hovořila právě o tom, jak experti a expertky z různých oborů ovlivňovali veřejný diskurz, rodinnou politiku a další intimní stránky života obyvatel socialistického Československa.

Zveme na setkání Pracovní skupiny pro změnu

Chcete se dozvědět více o tématu šikany, mobbingu a sexuálního obtěžování na pracovišti? Jak je rozpoznat a jak se bránit? Přijďte na workshop Pracovní skupiny pro změnu, který se uskuteční 27. června 2018 od 14 do 17 hodin v Praze. Pro více informací sledujte náš web a sociální sítě, nebo kontaktujte Martinu Fucimanovou na e-mailu martina.fucimanova@soc.cas.cz.

KVĚTNOVÉ PERLIČKY A ŠPEKY

Univerzita v Oslo se rozhodla věnovat zvýšenou pozornost problematice sexuálního obtěžování. Zaměří se přitom na vzdělávání osob v manažerských pozicích a jejich schopnost zabývat se případy sexuálního obtěžování. Vznikne také skupina pro prevenci sexuálního obtěžování, která zreviduje procedury a návody, jak postupovat. Pozornost bude věnována i dalším preventivním opatřením a nástrojům.

Tentokrát moc nepotěšila Evropská komise. Její [vize](#) o evropském výzkumu a inovacích opomíjí téma genderové rovnosti i genderové dimenze výzkumu. „Ženy jsou ve výzkumu a inovacích stále v menšině a většina výzev, kterým EU dnes čelí, vychází z předsudků a společenských rolí,“ [konstatovala](#) Marcela Linková jako šéfka evropské poradní skupiny pro genderovou rovnost ve výzkumu a inovacích (SWGRI). Budeme doufat, že se na téma nezapomene zejména v příštím rámcovém programu.

NEWSLETTER KVĚTEN 2018

Měsíčník newsletter vydává Národní kontaktní centrum – gender a věda Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i. ISSN 1801–7339.

Newsletter vychází s podporou grantu Inter-excellence LT117013 a podporou RVO 68378025_Rozvoj výzkumné organizace_ SOÚ AV ČR.

Adresa redakce: Jiřská 1, Praha 1 110 00

Redakce: Hana Tenglerová

Korektury: Alena Ortenová

K odběru newsletteru se lze přihlásit na webových stránkách www.genderaveda.cz

Sledovat nás můžete také na sociálních sítích:

